

Socialno kmetijstvo za starejše

Modul 2.1 Socialne storitve na kmetiji za starejše

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

TUS

ADRI-MAG

ASSOCIAÇÃO DE DESENVOLVIMENTO
RURAL INTEGRADO DAS SERRAS DO
MONTEMURO, ARADA E GRALHEIRA

**BIOTEHNIŠKI
CENTER NAKLO**

**Eberswalde University
for Sustainable
Development**

ELO
European Landowners' Organization

**HOF UND
LEBEN**

mozaik
društvo za socialno vključenost

**SOUTH KERRY DEVELOPMENT
PARTNERSHIP CLG.**

Osnutek modula

Uvod

Ni ene same skupine starejših, v kateri bi imeli vsi enake želje in potrebe. Zato ne more obstajati le ena storitev za starejše, temveč več storitev, ki so usmerjene k njihovim specifičnim potrebam.

V tej učni enoti so predstavljene različne možnosti za socialne storitve na kmetijah. Čeprav so vse namenjene starejšim ljudem, se lahko zelo razlikujejo po obliki in obsegu. Storitve so ponazorjene s primeri iz raziskav, ki jih je opravil FarmElder.

Učni cilji

Ob koncu modula boste znali prepoznati različne oblike socialnega kmetijstva za starejše in jih povezati s posameznimi ciljnimi skupinami.

Vsebina

- 1 Različne ciljne skupine potrebujejo različne storitve
- 2 Strukturiranje dneva in dejavnosti v prostem času
- 3 Življenje na kmetiji
- 4 Drugo

A photograph of five men standing in a row in the doorway of a wooden barn. They are all smiling and have their arms around each other's shoulders. From left to right: the first man is older, wearing a grey cap, a blue t-shirt, and black overalls; the second man is younger, wearing a red cap, a white t-shirt with a '50' logo, and brown pants; the third man is younger, wearing a red cap, a dark blue polo shirt with a '38' logo, and grey pants; the fourth man is younger, wearing a red cap, a grey t-shirt, and camouflage pants; the fifth man is younger, wearing a white t-shirt and green overalls. A red broom leans against the barn door on the left. A semi-transparent green box with white text is overlaid in the center of the image.

1 Različne ciljne skupine potrebujejo različne storitve

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

©Bethel Fath

Storitve se razlikujejo glede na ciljne skupine

Delo

Rekreacija

Oskrba

Različne ciljne skupine ➡ različne storitve

Kmetije lahko starejšim ponudijo številne storitve. Te se razlikujejo glede na potrebe določene ciljne skupine ter okvirne pogoje in zmogljivosti kmetije. Ta okvir vključuje splošne premisleke o kmetiji, njeni dostopnosti, razpoložljivosti sob za prenočevanje in drugih dejavnikih.

Storitve se lahko razvrstijo glede na

- njihovo trajanje (Ali so gostje na kmetiji le nekaj ur ali tam ostanejo za dalj časa?)
- vrsto ciljne skupine (ali so telesno in duševno sposobni, se želijo učiti in doživljati nove stvari ali so bolni in potrebujejo individualno oskrbo in pozornost?)
- vrsto storitve (od izobraževanja, socialnih in kulturnih dejavnosti do oskrbe in nege).
- vrsta ponudnika (ali kmet ponuja storitev samostojno ali v sodelovanju s socialno službo?)

Poleg tega je treba dodati, da posameznih elementov ni mogoče vedno jasno ločiti drug od drugega. Nasprotno, pogosto so soodvisni ali se dopolnjujejo. To potrjujejo storitve, predstavljene v nadaljevanju.

“

**Najprej ugotovite za sebe in
svojo kmetijo: Kje so moje
prednosti? Kaj mi ustreza?
Nato si poiščite prave
partnerje.**

**Anni Hindelang, kmetija Hoimahof
(Nemčija)**

2 Strukturiranje dneva in dejavnosti v prostem času

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

© Socialna kmetija Korenika

Strukturiranje dneva in dejavnosti v prostem času

Kratkotrajne storitve za aktivne starejše

Ko slišimo besedi starejši ali ostareli, se mnogim od nas v mislih najprej pojavijo podobe starih in slabotnih ljudi. Ljudje po vsej Evropi se sicer starajo, vendar so tudi dlje časa fit, telesno in duševno aktivni.

Te mlade starejše zanima učenje nečesa novega in socialna izmenjava z drugimi.

Kaj lahko kmetije ponudijo tej ciljni skupini?

- Izobraževalni dogodki, ki omogočajo vpogled v kmetijsko proizvodnjo, od ogledov hlevov in polj do praktičnih informacij in spretnosti v zvezi s proizvodi, ki jih vsak dan uživamo.
- Družabni dogodki, ki odpravljajo osamljenost ter spodbujajo družabnost in interakcijo. Možne dejavnosti vključujejo popoldneve ročnih del z naravnimi materiali, doživetja v naravi ter tečaje kuhanja in peke.
- Povezanost s kmečkim življenjem, ki jim je lahko znano in pomirjujoče.

Primer:

ŠTORKLJA - večgeneracijski center (Slovenija)

Štorklja je prenovljena tradicionalna kmetija, kjer poteka medgeneracijsko povezovanje in socialno vključevanje starejših, ki živijo na lokalnem podeželju.

V hiši pod strokovnim vodstvom potekajo delavnice o različnih temah, povezanih z interesi udeležencev.

Udeleženci so še vedno dovolj vitalni, da lahko živijo samostojno in prihajajo na kmetijo ali se udeležujejo delavnic.

Preberite več o podjetju Štorklja v prispevkih, ki jih je pripravil FarmElder.

Kratkotrajne storitve kot terapija za starejše

Dnevne storitve so lahko smiselna izbira tudi za starejše, ki so bolni ali potrebujejo oskrbo. Dnevno strukturiranje pomaga zlasti samskim starejšim osebam v boju proti osamljenosti in razbremenitvi svojcev, ki skrbijo zanje.

- Ljudje, ki potrebujejo oskrbo, imajo redko priložnost zapustiti svoje vsakdanje okolje. Obisk kmetije je zato nekaj posebnega.
- Obiski so oblika terapije, ki jo lahko dopolnjujejo storitve, kot sta vrtna terapija ali terapija s pomočjo živali.
- Hkrati so priložnost za družinske oskrbovalce, da si izmenjajo izkušnje.

Za tovrstne storitve je vsekakor potrebno usposobljeno osebje ali strokovna podpora. " In tega res ne smete početi brez, saj tako naravno in mirno, kot poteka v nekem trenutku, je lahko v minuti popolnoma drugače. Tega ne smete podcenjevati. " (Doris Kettner, Alzheimer Society).

Primer:

Hoimahof (Nemčija)

Hoimahof na Bavarskem je delujoča družinska kmetija.

Od leta 2020 na kmetiji večkrat na mesec potekajo popoldanski dogodki za starejše osebe z demenco in njihove svojce.

Alzheimer Gesellschaft Lechrain e.V. kot partner za sodelovanje zagotavlja strokovno in administrativno podporo pri dogodkih.

Preberite več o podjetju Hoimahof v prispevkih, ki jih je pripravil FarmElder.

3 Življenje na kmetiji

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

© Doris Kettner

Življenje na kmetiji

Storitve bivanja na kmetiji

V nekaterih evropskih državah kmetije že ponujajo različne možnosti bivanja za starejše. Pri teh bivalnih storitvah imajo zadevne osebe stalno prebivališče v stavbah na kmetiji. Življenje na kmetiji ureja najemna pogodba. Pogoji v stanovanjih so prilagojeni posebnim potrebam starejših.

Nekaj vprašanj, ki jih je treba razmisliti.

- Ali imam na kmetiji dovolj prostora?
- Ali je vsakodnevno delo na kmetiji združljivo s ponudbo prostorov?
- Ali bodo morda nastali visoki investicijski stroški za njihovi starosti primerne prilagoditve stavb?

Predvsem pa:

Si lahko predstavljam, da so na kmetiji ves čas "tujci"?

Bivalne možnosti za različne ciljne skupine

Dejanska zasnova bivanja kot socialne storitve na kmetiji je odvisna od telesnega in duševnega stanja posamezne ciljne skupine starejših ljudi. Možne oblike nastanitve se razlikujejo po stopnji potrebne podpore in s tem tudi po različni stopnji zavezanosti in potrebnega sodelovanja kmeta.

Samoorganizirana bivalna in hišna skupnost

V samoorganizirani bivalni in hišni skupnosti se bivalne enote na kmetiji oddajajo ali prodajajo starejšim. Kmetija tako prevzame le vlogo najemodajalca. Ta oblika stanovanj je še posebej primerna za starejše, ki so zdravi in cenijo svojo samostojnost, hkrati pa si želijo medsebojne podpore in živahnega bivalnega okolja. Skupnostno življenje organizirajo stanovalci sami. Starejši si lahko med seboj pomagajo v vsakdanjem življenju.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Bivalne možnosti za različne ciljne skupine

Bivanje s storitvami

Za storitveno bivanje je značilno, da kmetija poleg bivalnih enot, primernih za starejše, ponuja tudi dodatne storitve. To so na primer pomoč v gospodinjstvu, sistem klica v sili, vozniška služba in prostočasne dejavnosti. Ta oblika bivanja je namenjena starejšim osebam, ki zaradi obstoječih ali pričakovanih omejitev želijo varnost in podporo, ne da bi se pri tem popolnoma odpovedali samostojnosti.

Bivanje z dolgotrajno oskrbo

Ta oblika bivanja je namenjena starejšim osebam, ki potrebujejo oskrbo in/ali večjo potrebo po varnosti, na primer zaradi demence. V tem okviru je starejšim osebam omogočeno, da živijo na kmetiji do visoke starosti ali konca življenja. Osebje za oskrbo mora biti urno ali celo stalno prisotno.

Primer:

Kmetija Mohorko (Slovenija)

Kmetija družine Mohorko se je iz turizma preusmerila v socialno kmetijstvo za starejše.

Lastnik kmetije Matjaž si je delovne izkušnje nabiral v majhnem podeželskem domu za starejše v Avstriji, kjer je spoznal posebnosti oskrbe starejših.

S prilagoditvijo prostorov in uvedbo storitve bivanja starejših na kmetiji se je na kmetiji Mohorko povečala stopnja zasedenosti in razvila vrsta novih storitev.

Preberite več o kmetiji Mohorko v prispevkih, ki jih je pripravil FarmElder.

A man wearing a brown hat, sunglasses, a red shirt, a brown vest, and blue jeans is sitting on a red, tufted sofa outdoors. He is smiling and has his arms resting on the sofa's backrest. A black bag is slung over his shoulder. The sofa is positioned in front of a rustic wooden building with a slatted door. To the right of the sofa, on a wooden ledge, are a glass of lemonade, a lantern, and a small potted plant with red and blue flowers. The background shows a lush green landscape with trees and a path.

4 Drugo

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

© Doris Kettner

Druge storitve za ali s starejšimi

Starejši zaposleni v zaščiteni delavnici

V nekaterih državah imajo invalidi možnost, da svojo delovno dobo preživijo v zaščitenih delavnicah. Med njimi je veliko zelenih, kmetijsko usmerjenih obratov, vendar pa mnoge od teh ustanov niso le delovno mesto, temveč tudi kraj bivanja in s tem življenjski prostor.

Kaj pa se zgodi, ko se ti ljudje postarajo? Še pred nekaj leti je bilo običajno, da so se starejši ljudje s povečanimi potrebami po oskrbi preselili k svojim sorodnikom ali v dom za ostarele.

Vendar pa mnogi starejši želijo do konca življenja ostati v znanem okolju zaščitenih delavnic, kjer so v določenih primerih živeli in delali več desetletij. Številne skupnosti zdaj poskušajo premagati socialnopravne, finančne in organizacijske ovire, ki se pojavljajo v tem procesu.

Sicer pa že obstajajo nekatere ustanove in skupnosti, ki so pri tem uspešne in bi lahko bile zgled drugim.

Primer:

SOS Dorfgemeinschaft Hohenroth (Nemčija)

V vaški skupnosti SOS Hohenroth na Bavarskem živijo in delajo ljudje s kognitivnimi motnjami.

Za starejše med njimi je bil leta 2021 zgrajen nov "center".

Ta stanovanjska hiša jim omogoča, da tudi na stara leta ostanejo v znanem okolju, se v skladu s svojimi sposobnostmi ukvarjajo s kmetijstvom in sodelujejo v življenju vaše skupnosti.

Preberite več o skupnosti vasi SOS v prispevkih, ki jih je pripravil FarmElder.

Ali se tudi kmetje postarajo?

Da, nekateri so celo zelo stari, vendar nikoli ne izgubijo stika s kmetijstvom, želijo biti na tekočem in prenašati svoje izkušnje.

Starejši kmetje, tako moški kot ženske, so zaradi svojega porekla idealna ciljna skupina za socialne storitve v kmetijstvu. To velja tako za njihovo vlogo ponudnikov kot tudi prejemnikov.

Po predaji kmetije ali ko se njihovi družinski člani odselijo od doma, sta lahko družbeno udejstvovanje in interakcija z drugimi nagrajujoči dejavnosti. Gostovanje invalidov na kmetiji in uporaba njihovih kmetijskih izkušenj za pomoč drugim poveča njihov občutek samozavesti in samoučinkovitosti.

Starejši kmetje so tudi pomembna ciljna skupina kot prejemniki socialnih storitev v kmetijstvu, npr.

- v okviru nastanitvenih storitev na oskrbovanih kmetijah posebej za kmete, ki ne morejo več ostati na svojih kmetijah, vendar želijo ostati v znanem kmečkem okolju, ali
- na dnevnih dogodkih na kmetijah, ki starejšim kmetom omogočajo pridobivanje informacij, izmenjavo izkušenj in druženje ter preprečujejo izolacijo.

Primer:

Breeda O'Sullivan (Irska)

Ko so vsi Breedini odrasli otroci zapustili kmetijo, je začela gostiti invalide.

To prostovoljno delo omogoča in podpira podjetje Kerry Social Farming.

Glavna ciljna skupina Kerry Social Farming so bili invalidi, sekundarna ciljna skupina pa so bili lokalni kmetje, zlasti starejši, zaradi skrbi glede izoliranosti podeželja.

Več o kmetiji Breeda in socialnem kmetovanju Kerry si preberite v prispevkih, ki jih je pripravil FarmElder..

Ponudniki nekmetskih storitev

Pri socialnem kmetijstvu se kmetijski viri uporabljajo v socialne namene. Vendar ni nujno, da so za to odgovorni kmetje sami ali da se to dogaja na kmetiji.

Ponudniki so lahko tudi združenja, ponudniki socialnih storitev ali izobraževalne ustanove. V tem primeru je posamezna kmetija partner teh organizacij in prevzame dogovorjene naloge.

Te so lahko na primer na področju izobraževanja za trajnostni razvoj ali medgeneracijskega učenja in izmenjave.

Primer:

Centro de Educação Ambiental do Município de Vale de Cambra (Portugalska)

Glavni cilj centra je okoljevarstveno izobraževanje. To vključuje tudi medgeneracijsko izmenjavo znanja.

Delo je namenjeno celotni skupnosti. Obstajajo skupine starejših in druge skupine, ki jih oblikujejo otroci in mladi.

Preberite več o izobraževalnem centru v prispevkih, ki jih je pripravil FarmElder.

“
**Empatija do starejših
pomeni tudi empatijo do
lastne prihodnosti.**

Center Štorklja (Slovenija)

Fotografije

Diapozitiv 1: Hoimahof(3)-Nemčija-©DorisKettner

Diapozitiv 3: CEAVC(5)-Portugalska-© CEAVC

**Diapozitiv 5: Pontemieiro(1)-Portugalska-© Associação dos Amigos da Pontemieiro; Storklja(1)-Slovenija-© Socialna kmetija Korenika;
Biohof Steinbock(3)-Nemčija-© Biohof Steinbock**

Diapozitiv 9: Hoimahof(4)-Nemčija-©MonikaNebel; Kmetija Slavec (2)-Slovenija-© kmetija-slavec; Storklja(3)-Slovenija-© Socialna kmetija Korenika

Diapozitiv 11: Storklja(4)-Slovenija-© Socialna kmetija Korenika;

Diapozitiv 11: Hoimahof(5)-Nemčija-©SigrunGöhly;

Diapozitiv 15: Kmetija Pusch (1)-Nemčija-© Stiftung Pusch; DGHohenroth(1)-Nemčija-©Bethel Fath; Taobh Linn(3)-Irska-© Kerry Social Farming

Diapozitiv 17: © S. Fuldner (Hiram Haus Gut Neudorf)

Diapozitiv 19: Kmetija Mohorko(2)-Slovenija-© Senior Turizem

**Diapozitiv 21: DGHohenroth(3)-Nemčija©Bethel Fath; Pontemieiro(3)-Portugalska-© Associação dos Amigos da Pontemieiro;
Kmetija Breeda O'Sullivan(2)-Irska-© Kerry Social Farming**

Diapozitiv 23: DGHohenroth(2)-Nemčija-©Bethel Fath

Diapozitiv 25: Kmetija Breede O'Sullivan(3)-Irska-© Kerry Social Farming

Diapozitiv 27: CEAVC(4)-Portugalska-© CEAVC

Socialno kmetijstvo za starejše

@farmelder

@farmelder_eu

www.farmelder.eu

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

TUS

ADRI MAG

ASSOCIAÇÃO DE DESENVOLVIMENTO
RURAL INTEGRADO DAS SERRAS DO
MONTEMURO, ARADA E GRALHEIRA

**BIOTEHNIŠKI
CENTER NAKLO**

**Eberswalde University
for Sustainable
Development**

ELO
European Landowners' Organization

**HOF UND
LEBEN**

moZaIK
društvo za socialno vključenost

**SOUTH KERRY DEVELOPMENT
PARTNERSHIP CLG.**